

Kommunledningskontoret

Datum:
2023-04-18

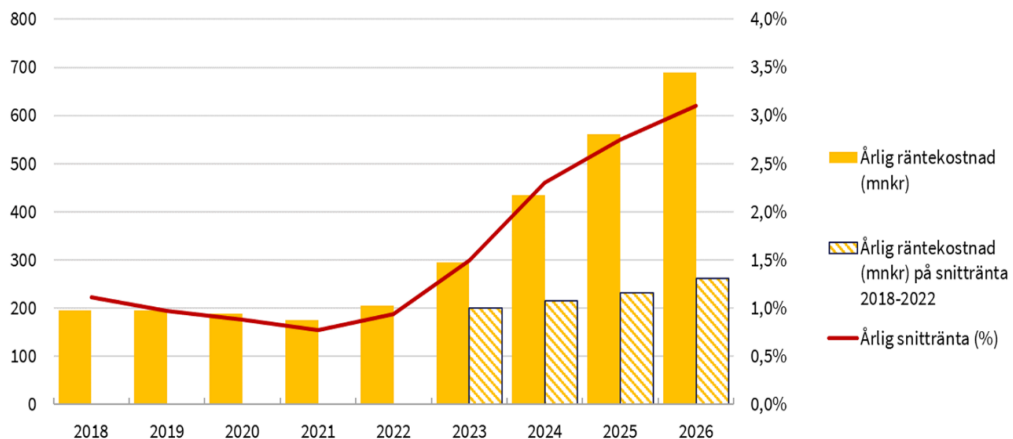
Diarienummer:

Svar på interpellation från Stefan Hanna (UP) om kommunens ekonomi

Stefan Hanna (UP) har ställt en interpellation med ett antal frågor rörande kommunens ekonomi. Nedan svarar jag på frågorna.

1. Hur påverkas Uppsala kommun av den allt högre räntekostnaden med tanke på att kommunkoncernen har över 20 miljarder kronor i skulder?

De allt högre marknadsräntorna påverkar Uppsala kommun på flera olika sätt, både direkt och indirekt. De direkta konsekvenserna är att kommunkoncernen betalar mer för att låna för att finansiera investeringarna. De indirekta konsekvenserna är ökade lokalkostnader för verksamheterna då hyresvärden kompenserar sig för högre räntekostnader.

Kommunkoncernen har de senaste fem åren haft en snittränta på 1,1 procent. I diagrammet ovan visas räntekostnaden i mnkr för den förväntade genomsnittsräntan i jämförelse med kostnaden för en genomsnittsränta om 1,1%, vilket är genomsnittet för perioden 2018–2022.

År 2026 förväntas låneskulden öka med en tredjedel medan räntekostnaden beräknas trefaldigas, jämfört med 2022.

2. Hur påverkas Uppsala kommun av den höga inflationstakten som slår hårt mot alla verksamheter?

Den höga inflationen innebär minskad köpkraft i form av både direkta och indirekta konsekvenser. Direkta konsekvenser i form av ökade hyror, investeringsutgifter, stödverksamheter som livsmedel, energi och bränsle, transport. De indirekta konsekvenserna kommer bland annat i form av ökade lönekostnader beroende på hur löntagare kompenseras för fallande reallöner, högre pensionskostnader, högre kostnader för färdtjänst och ekonomiskt bistånd.

Trots att BNP-tillväxten redan har saktat in har utvecklingen på arbetsmarknaden varit stark under 2022. Skatteunderlaget visade en stark tillväxt under 2022 efter återhämtningen som inleddes efter pandemin. Tillväxten överträffade prognoserna och bedöms uppnått 5,9 procent i underliggande tillväxttakt. Utvecklingen beror på att lönesumman fortsatt att öka starkt trots att ekonomin bromsade under andra halvåret. Skatteunderlaget stärktes även av de höjda garantipensionerna.

De närmaste åren räknar SKR att skatteunderlaget ökar i en takt som är lägre än genomsnittet för de tio senaste åren och att urholkas i reala termer av den allmänna prisuppgången.

3. Hur avser Uppsala kommun hantera investeringsbehoven när det på kort tid blivit väldigt mycket dyrare att investera för lånade pengar?

Konsekvenserna av den nuvarande ekonomiska utvecklingen ställer Uppsala kommun inför nya utmaningar. Den ekonomiska planeringen för kommande planperiod ska ha fokus på ekonomisk styrning i syfte att stärka Uppsala kommuns finansiella ställning både på lång och kort sikt.

Kommande år finns det behov av stora och angelägna investeringar för att nå Uppsalas långsiktiga mål om fler bostäder och fler arbetstillfällen. Dessa investeringar behöver komma till stånd utan att de driver höga kapitalkostnader och tränger undan finansieringen av annan kommunal verksamhet. För det krävs ytterligare samordning och effektivare investeringsprocesser kombinerat med innovativa lösningar, i syfte att säkerställa investeringsbehoven samt minimera investeringsnivåer och låneskuldens utveckling.

Beslutade och planerade avyttringar av delar av kommunens fastighetsbestånd kommer också få effekt på låneskuldens utveckling. Då avyttringarna kommer ske under en längre period behöver målet för låneskulden vara långsiktigt. Det finansiella målet är för närvarande att kommunkoncernens låneskuld per invånare över tid inte ska öka mer än fem procent årligen.

Oavsett finansiering, är det av största vikt att kommunkoncernen kan balansera sina investeringsnivåer i förhållande till de finansiella målen, för att kunna bibehålla kommunens höga kreditvärdighet och rating. De senaste fem åren har investeringsvolymerna i kommunkoncernen uppgått till omkring 3,5 miljarder kronor per år. Under samma period har låneskulden ökat sammantaget med cirka 1,3 miljarder kronor, vilket innebär att en stor del av investeringarna har finansierats med egna medel genom starka resultat. För en hållbar tillväxt är det nödvändigt att bibehålla en hög självfinansieringsgrad över tid då räntekostnader i annat fall riskerar att tränga ut annan verksamhet.

4. Är det rimligt att i nuläget genomföra dyra investeringar där behoven inte finns förrän om 20 till 30 år fram i tiden (val av kapacitetsstark kollektivtrafik)?

Bedömd befolkningstillväxt medför behov av investering i kommunens infrastruktur. För att möta och möjliggöra utvecklingen på ett hållbart sätt behöver Uppsala en effektiv kollektivtrafik med hög kapacitet. En tidig etablering av kapacitetsstark kollektivtrafik i såväl befintliga som tillkommande områden bedöms ge goda förutsättningar för utveckling av bostäder, arbetsplatser och service som bidrar till en långsiktig utbyggnad som kan möta befolkningstillväxten.

Det är av största vikt att kommunkoncernen arbetar med ett långsiktigt och gemensamt perspektiv på den planerade expansionen med beaktande av risker och osäkerheter samtidigt som Uppsala ska växa ansvarsfullt med en god ekonomi i balans.

5. Hur avser Uppsala kommun arbeta med att kraftigt effektivisera sina verksamheter?

I gällande mål och budget 2023 framgår att effektiviseringsnivån 2024 uppgår till 2,0 procent och 2025 till 1,7 procent för samtliga nämnder.¹ Effektiviseringsnivåerna är beslutade i förhållande till att uppnå kommunkoncernens gällande finansiella mål. Bland annat det finansiella målet att kommunens ekonomiska resultat ska vara minst två procent av skatter, generella statsbidrag och kommunalekonomisk utjämning i genomsnitt under mandatperioden.

Utöver nämndernas effektiviseringsnivåer finns även i gällande mål och budget 2023 ett riktat uppdrag som samtliga nämnder och bolagsstyrelser arbetar med.

Uppdrag 1. Frigöra tid och resurser till kommunens kärnverksamheter genom att effektivisera administrationen och minska den administrativa belastningen.

För att klara av välfärdsuppdraget behöver alla nämnder och bolagsstyrelser säkerställa en resurseffektiv verksamhet. Kommunkoncernens styrning och ledning ska bygga på tillit utan detaljstyrning. Kommunstyrelsen styr, leder och samordnar arbetet med kommunens verksamhet och ekonomi. Genom en samordnad organisation tillhandahåller kommunledningskontoret verksamhetsnära stöd till nämnderna och bolagen inom bland annat ekonomi, HR, kommunikation, IT och fastighet. De kommungemensamma kostnaderna för dessa processer fördelas inom kommunkoncernen. Genom att effektivisera stödprocesserna såväl inom respektive förvaltning och bolag som inom de gemensamma stödfunktionerna ska resurser frigöras till kommunens kärnverksamheter.

Konsekvenserna av den nuvarande ekonomiska utvecklingen ställer Uppsala kommun inför nya utmaningar. Den ekonomiska planeringen för kommande planperiod ska ha fokus på ekonomisk styrning i syfte att stärka Uppsala kommuns finansiella ställning både på lång och kort sikt.

---

¹ Enligt resursfördelningsmodellen är valnämnden, namngivningsnämnden och LSS-verksamheten inom omsorgsnämnden undantagna effektivisering. Budgetramen för de kommungemensamma nämnderna räddningsnämnden och överförmyndarnämnden hanteras separat via ägarsamråd.

I budgetberedningen inför kommande mål och budgetbeslut för 2024–2026 kommer på nytt effektiviseringsnivåer att bedömas och ses över i förhållande till kommunkoncernens finansiella mål. Uppsala kommuns finansiella mål styr mot stärkt balansräkning och hållbar ekonomisk tillväxt.

För att klara välfärdsuppdraget och samtidigt finansiera en betydande del av investeringarna och samhällsbygget kommer det att krävas tydliga prioriteringar. Därtill behöver nämnder och bolag fortsätta att effektivisera sin verksamhet, bland annat genom förbättrade arbetsätt, innovation och implementering av ny teknik. Detta är nödvändigt om verksamheten ska klara av förändrade behov i form av högre volymer och kvalitet men även för att anpassa verksamheten till förändrade ekonomiska förutsättningar samt budgetramar.

Mot bakgrund av koncernens omfattande investeringsbehov och det utmanande ekonomiska läget behöver såväl de finansiella målen årliga nivåer som utformningen av målen omprövas för att säkerställa en över tid långsiktigt hållbar ekonomi och verksamhet.

Erik Pelling (S)

Kommunstyrelsens ordförande